دتصوف ځانګړني:

خېړونکی: پوهنوال الکوزی تایب

دریمه برخه:

په دغه باب کې د دوی سند هغه حدیث شریف دی، چې مسلم یې له سیدنا عمر بن الخطاب (رضي الله عنه) څخه روایت کوي او هغه دا دی: ترجمه: "مونږ یوه ورځ د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) په حضور کې ناست ؤ، چې یو سړی راغی جامې یې ډېرې سپینې وې، وېښتان یې ډېر تور ؤ، د سفر ګرد او اثر پرې نه لیدل کېده، مونږ هېڅ یوه هغه نه پېژانده. پیغمبر(ص)ته مخامخ کېناست، زنګنونه یې د هغه پر زنګنو ولګول، خپل دواړه ورغوي یې د هغه پر ورنو کېښودل او ویې ویل: اې محمده! له اسلامه مې خبر کړه، رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وویل: اسلام دا دی چې داسې شاهدي ادا کړې: اشهد ان لا اله الا الله واشهدان محمدرسول الله او مونځ ادا کړې،زکات ورکړې د رمضان روژې ونیسې او د بیت الله حج وکړې، که د لارې توان یې ولرې.

هغه وویل: صدقت، رښتیا دې وویل:

مونږ تعجب وکړ، چې هم سوال کوي او هم تصدیق. بیا یې وویل: له ایمانه مې خبر کړه. رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وویل: ایمان دا دی، چې پر الله او د هغه پر ملایکو، پیغمبرانو او د آخرت پر ورځ ایمان راوړې او د قدر په خیر او شر مؤمن اوسې.

هغه صدقت وویل:

بیا یې وویل: له احسانه مې خبر کړه.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وفرمایل: احسان دا دی، چې د خدای بندګي داسې وکړې، لکه چې ته یې وینې او که یې نه وینې؛ نو هغه خو دېویني.

هغه وویل له قیامته مې خبر کړه.

پیغمبر (صلی الله علیه وسلم) وویل: پوښتل شوی له پوښتونکي څخه زیات عالم نه دی.

هغه وویل: د قیامت له نښو نښانو مې خبر کړه. رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وویل: چې وینځه خپله باداره وزېږوي او چې ووینې پښې یېل، بربنډ، اړ، مېږې او وزې څرووونکي کسان چې په کورونو جوړولو او لوړولو کې زیاتی کوي.

وروسته تر دې هغه لاړ او له یو څه درنګ نه وروسته رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وویل: اې عمره! وپوهېدې چې سایل څوک ؤ؟

ما وویل: الله او رسول یې ښه عالم دي. رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وویل: هغه جبریل ؤ، تاسې ته راغی چې دین مو درزده کړي.

له دې حدیث څخه صوفیانو دا مفهوم واخیست چې جبریل (علیه السلام) د دین تعلیم د اسلام، ایمان او احسان په بیانولو مونږ ته راکړ او دغه درې درجې یا مرحلې یې را په ګوته کړې. څوک چې د احسان مقام ته رسېدلی وي، هغه به ارو مرو مؤمن او مسلمان هم وي. هغه چې مؤمن وي مسلم به هم وي، مګر هر مسلم به مؤمن نه وي او نه هر مؤمن ته د احسان په درجه قایلېدلای شو.

د اسلام او ایمان فرق په قرآن کریم کې هم په واضح ډول وینو په سورت حجرات کې دا آیت: ترجمه" د عربو بادیه نشینانو وویل مونږ ایمان راوړی، ورته ووایه! تاسې ایمان نه دی راوړی، مګر اسلام ته مو غاړه ایښې ده، مسلمانان شوي یئ؛ خو ایمان مو زړونو ته نه دی ننوتی."

د دین له دغو دریو درجو صوفیانو درې څېزونه استخراج کړه: شریعت، طریقت، حقیقت.

شریعت د ظواهرو د اصلاح لپاره، طریقت د ضمایرو د اصلاح لپاره او حقیقت د سرایرو د اصلاح لپاره.

لومړنی اصلاح په توبه، په تقوی او په استقامت لاس ته راځي، دویمه اصلاح اخلاص، صدق او طمانیت غواړي، د سرایر او ارواحو د اصلاح لپاره مراقبه، مشاهده او معرفت په کار دی. علم هم د صوفیانو په نظر پر دوو ډولو دی: یو د وراثت علم، بل د دراست علم.

تدریسي علم هغه دی ،چې په زده کړه او تعلیم له استاذ څخه یعنې له ځان غوندې انسان نه زده کېږي.

د وراثت علم هغه دی، چې بې ظاهري وسیلې او واسطې د خدای له لوري د عبادت او ذکر او فکر له لارې د چا په نصیب شي.

د وراثت علم صوفیانو له دې نبوي حدیث څخه را اېستلی دی:

ترجمه: " څوک چې پر علم باندې عمل وکړي، نو خدای (ج) ورته په میراث د هغه څه علم ورکوي، چې دی پرې علم نه لري. "

(۱: ۱۴۰-۱۴۴ مخونه)

لکه صوفیان چې د الله تعالی (جل جلاله) له لوري حضرت خضر (علیه السلام) ته د یوه ځانګړي علم او پوهې (علم الدنی) خبره کوي:

چې همدغه علم ته لدني علم وایي، چې ذکر یې په دې آیت شریف کې شوی دی چې ژباړه یې داسې ده:

"دا علم د حضرت خضر په برخه ؤ، چې موسی (علیه السلام) ته نه ؤ ورکړ شوی. یعنې موسی (علیه السلام) ته د شریعت ظاهري علم حاصل ؤ او حضرت خضر (علیه السلام) د باطني علم لرونکی ؤ، چې قصه یې په قرآن مجید کې راغلې ده. "

(۱: ۱۴۴ مخ)

ښایي صوفیان په خپله عقیده له قرآني آیتونو او نبوي حدیثونو څخه په خپله خوښه مطالب راوباسي، خو په اصل کې د دې آیتونو او احادیثو هغه معنا او مطلب چې د تفسیر علماوو او د حدیث د علم برخه والو کړی دی. هماغه سم بربښي؛ ځکه چې د هغوی د مسلک او پوهې کچه ښایي له صوفیانو او د دوی له ملګرو لوړه وي. تصوف که په دې معنا وي، چې مسلمان دې د الله (جل جلاله) عبادت تر نورو ډېر او ښه وکړي، نو د دې له پاره په قرآن کریم کې ښکاره آیتونه شته، چې د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د مطابعت او اقتدا امر پکې شوی دی.

د بېلګې په توګه د دې مبارک آیت یادونه کوو: ترجمه " ای پیغمبره! خلکو ته ووایه، چې که تاسو په رښتیا له الله تعالی سره مینه لرئ، نو زما د پیروۍ لاره غوره کړئ. الله تعالی (جل جلاله) به له تاسو سره مینه وکړي. "

(۲: قرآن کریم ترجمه)

پاتې په راتلونکې ګڼه کې

جنبه های انحصاری در کاپی رایت (حقوق معنوی)

قانون کاپی رایت حقوق معنوی را بخاطر موارد ذیل اعطا می نماید :

- ذکر یا عدم ذکر نام مستعار در اثر، یعنی حق انتساب ملکیت اثر به خودش هنگام طبع و نشر و حتی در اثر اقتباسی.
- جلوگیری استفاده سؤاز اثر که به شهرت و اعتبار مؤلف صدمه وارد کند.
- اعتراض به تغیرات یا انتقال به شکل دیگر.

بصورت عموم حقوق معنوی باید با صاحب اثر باقی بماند حتی اگر موصوف حقوق مادی خویش را به شخصی دیگری انتقال یا وگذارشده باشد.

حقوق معنوی غیر قابل انتقال میباشد.

- (حقوق مادی)
- مالک کاپی رایت یگانه کسی است که قانوناً میتواند اثر را کاپی کند.
- توزیع وپخش کند کاپی های اثر را به دیگران بفرستد.
- اقتباس کند (ترجمه، نسخه های جدید یا طبع های جدید از اثر خود بسازد).
- به اجرای همگانی آن را قرار دهد (نمایش نامه ها، آهنگ ها).
- به نمایش بگذارد (مجسمه، عکس).

انتقال دهد (آپلود یا ارسال از طریق انترنت).

- (از طریق رادیو یا تلویزیون ، برای عموم) نشر کند.

مگر اینکه مالک اثر اجازه اعمال فوق را با دادن مجوز به شخصی دیگری اعطا کرده باشد.

معیاد حمایت کاپی رایت

نظربه نوعیت اثر، کاپی رایت برای مدت زمان معین دوام میکند. بتاسی از حکم قانون کاپی رایت مدت زمان متذکره معمولاً پنجا سال از تاریخ وفات مؤلف (یا آخرین مؤلف در صورتیکه اثر دسته جمعی یا مشترک باشد)ویا پنجا سال از ختم نخستین سال طبع ونشر در صورتیکه مؤلف نامعلوم یا اثر گمنام باشد پس از سپری شدن مدت زمان فوق الذکر، اثر متذکره مبدل به ملکیت عامه گردیده و هر شخص میتواند از آن استفاده کند .

تخلف از احکام قانون کاپی رایت

نقض حق کاپی رایت دو نوع مسؤلیت را به بار میاورد:

1 مسؤلیت مدنی

2 مسؤلیت جزایی

مصادره تخریب و خاتمه بخشیدن فعالیت ها

- جریمه نقدی (از پنجا هزار افغانی کمتر و از صد هزار افغانی بیشتر نباشد.)
- حبس(از یک سال کمتر و از سه سال بیشتر نمی باشد.)
- جزای تکمیلی.

چرا باید از کاپی رایت حفاطت نمود؟

- بامنظور حفاظت و هدایت از سرمایه و قت و پول مؤلفان، مصنفان، هنرمندان و محققان (پدید آورندگان).
- تشویق نوآوری و خلاقیت در کشور .
- افغانستان به وجود شاعران، نویسنده گان، نقاشان، فلم سازان، هنرمندان و به جامعه واقتصاد خود نیاز دارد.
- ایجاد شغل و ازدیاد منابع مالیاتی در کشور افزایش میابد.
- جلب توجه بیشتر راه به سرمایه گذاری های خارجی در کشور مساعد می نماید .

یکی از اصول های مقتضیات عضویت سازمان تجارت جهانی است. ختم

دلاجوردو لار؛ افغانستان به دګاونډیو هیوادونو دسوداګري انحصار نه خلاص کړي

افغانستان چې دآسیا په زړه کې موقعیت لري، دجغرافیایي نقطې له پلوه؛ په وچه کې پروت هیواد دی، چې داقتصاد له نظره، ډېری سوداګري راکړې ورکړې له ګاونډیو هیوادونو سره لري، خو دغه راکړه ورکړه دیو ټاکلي نړیوال معیار له مخې نه ترسره کیږي.

ځکه په هیواد کې دځو کلونو جګړو اوناامنیو له امله دهیواد ګاونډي هیوادونه په ځانګړې ډول ایران او پاکستان خپل صادراتي توکي په لوړه بیه زموږ دهیواد سوداګرو باندې پلوري او زموږ ولس اړ دي، چې دسوداګرو څخه داړتیا وړ توکي په لوړه بیه وپیري.

همداراز دافغانستان پیداوار چې ګاونډیو هیوادونو ته لیږدول کیږي، دیادو هیوادونود بې عدالتۍ له مخې دافغان سوداګرو؛ سوداګریز توکي په هغه اندازه پیري، چې دخپلو ګټو کچه یې لس برابره په سوداګرو حسابوي او افغان سوداګر دمجبوریت له کبله، چې توکي یې دطبیعي آفتونو څخه وژغورل شي، د دې پر ځای چې ګټه وکړي، څو برابره تاوان سره مخ کیږي.

ناامنۍ او جګړه دهیواد په دننه کې یوه ستره بدمرغي ده، آن تردې ګاونډهیوادونه هم دخپل اقتصاد دپرمختیا او ودې ورکولو په موخه ډیري بې کیفیته توکي په هماغه بیوزلو او جګړو ځپلو هیوادونو باندې پلوري، چې افغانستان یې یوه ستره بیلګه ګڼلی شو او تجربو هم داثابته کړې، چې نه یوازې دوی خپل سوداګریز توکي واردوي، بلکې دهیواد د ورانولو، ملي شتمنیو ته زیان، ملي کلتور ته بدلون او نورداسې ناوړه کارونه دي، چې خپلې ګټې پکې ګوري اوزموږ هیواد له بیوزلۍ سره مخ کوي.

خو له نیکمرغه اوس زموږ هیوادوال ډېرهیله من دي، چې کلونه کلونه یې دې ته انتظار ایستل، چې څنګه وکولای شي، افغانستان داقتصادي پرمختګونو لوري ته مزلې ووهي.

دغې ستړې بریا ته هغه مهال افغانان ورنږدې شول، کله چې دلاجوردو لار پرانیستل شوه او په دې پرانیسته لار افغانستان به له منځنۍ آسیا او اروپا سره ونښلول شي.

دهیواد ولسمشر محمداشرف غني دیادې لارې دپرانستلو پرمهال هیوادوالو ته ډاډ ورکړل، چې دهیواد محصولات او توکي به ترمنځني آسیا ، ختیځې اروپا او افریقا پورې ورسیږي .

نودا زموږ دهیواد لپاره لویه لاسته راوړنه ده، چې نن ورځ به دافغانستان نوم دنړۍ په ګوټ ګوټ کې یادیږي اودهیواد د سوداګریزو توکوڅخه نړیوال ګټه پورته کوي.

په پورته کې یادونه وشوه، چې دظالمو هیوادونو وارداتي توکي، چې دکیفیت له مخې کچه (بدل) او هم دکمیت له وراېه په لوړه بیه په افغانانو داقتصادي سیاست له پلوه پلورل کیدل، له دغې لوبې نورافغانانو خلاصی ومونده ، چې ورسره به زموږ دهیواد کرنیز توکي، لکه: تازه او وچې میوې، زعفران ، غلې، دانې او قیمتي ډبرې، غالۍ او نور هغه سوداګریز مالونه چې پخوا به په ډیر ناڅیزو بیه باندې پلورل کیدل اوس به په لوړه بیه دلاجوردو له لارې اروپایي او افریقایي هیوادونو په بازارونو کې پلورل کیږي. نو دې سره به دافغانستان هویت نړیوالو هیوادونو ته ثابت هم پاتې شي.

دلاجوردو لار ګټه نه یوازې افغانستان ته؛ بلکې ټولو هغو هیوادونو ته ده، چې په دې لار کې وصل دي، خو ددې لارې ستراهمیت په هیواد کې دادی، چې دبهرنیو سوداګرو پام افغانستان ته اوړي، په هیواد کې دسوداګرو کار اوبار وده مومي، ډیری سوداګر په هیواد کې پانګونې ته مخه او ورسره به دهیواد بې روزګاره ځوانانو لپاره کاري زمینه هم برابره شي.

ځیني ناراضه ورونه چې د دولت سره مخالفت لري، دهیواد په جوړونه کې لاس په کار کیږي، چې داهم دامنیت په ټینګولو کې یو ستر ګام بللی شو. بزګران خپلو کروندو ته زیاته پاملرنه کوي، دسوداګریزو بیو انډول یوشان او په یو ټاکلي معیار برابریږي، کرنیز فرهنګ ته وده او پراختیا ورکول کیږي. دهیواد دبزګرانو میوې به نور دخرابیدو څخه په امن کې وي. سوداګر به له دولت نه د سړو خونو دجوړیدو غوښتنه کوي، چې هم به د دولت په عوایدو کې زیاتوالی راشي او هم به دهیواد میوې او دانې تر ډیره وساتل او په لوړه بیه وپلورل شي. لنډه دا چې دلاجوردو لار به دافغانستان په سوداګري راکړې ورکړې کې لا زیاته وده وکړي او افغانستان به ددې لارې له ټرانزیټ ډیر عواید ترلاسه کړي. دا به یوه بااهمیته ټرانسپورټي لار وي، چې اقتصادي ارزښت یې د افغانستان لپاره ډېر زیات دی او نور غړي هیوادونه به هم په دې لار کې ګټې ولري.

داقتصادي کارپوهانو په اند ؛ دلاجور لار کولای شي، چې افغانستان دآسیا په څلورو لارې بدل کړي او په اوږد مهال کې به یې ګټې دافغانستان لپاره ډیر زیاتې وي، چې له دې سره به دهیواد ددوه اړخیزو او څو اړخیزو سوداګري ټرانزیټ او ټرانسپورټ پراختیا پیدا کړي او ډیرامکان شته، چې د نورو هیوادونو سره دسوداګریزو برخو کې غړیتوب ترلاسه او افغانستان به بحر ته لار و مومي او له دې برکته افغانستان او افغان سوداګر وکولای شي، د نورو هیوادونو له بېړیو او ریل ګاډو څخه هم ګټه پورته کړي. نو په پایله کې ویلای شو، چې دلاجوردو لار افغانستان لپاره یوه سوکالي او نېکمرغي ور په برخه کولای شي، داقتصاد او سوداګرۍ په برخه کې ستر او مثبت ګام شمیرل کیږي، چې افغانستان به نور دګاونډیو هیوادونو دسوداګرۍ له انحصاره خلاص او له نورو هیوادونو سره په ګډه پروژو کې ډیرې ګټې ترلاسه کړي. ان شاالله

لیکنه : شیرمحمدامیني ستانکزی

حیــــــاء (شــــرم) څه ته وایی؟

د حیاء (شرم) تعریف: حیاء په لغت کې ژوند کولو ته ویل کېږي او په اصطلاح کې (هــو انقباض النفس من شئ و ترکه حذرا من اللوم) ژباړه: د ملامتیا له وېرې د یو شي څخه ځان ساتلو او د نوموړي شي ترک کولو ته حیاء وایي، چې په دې اساس که چېرې څوک یو کار په دې خاطر سرته نه رسوي چې الله تعالی ته ملامت نشي یا خلکو ته ملامت نه شي حیاء ګڼل کېږي .

حیاء د هغه ښو اخلاقو له جملې څخه ده، چې نن سبا په ډېرو لږو مسلمانانو کې موندل کېـــږي حیاء انسانان د بې لارۍ څخه خونـدي ساتي او د بدۍ لورې ته یې نه پرېږدي .

۱ -رسول الله (ص) مهرباني کړې ده: (الحیـــــاء من الایمان) ژبـــاړه: حیـــاء د ایمان برخــــه ده.

۲ -نبي کریم (ص) فرمایلي دي: (الحیـــــاء والایمان قرناء فـــاذا رفــع احـــدهما رفع الاخـــر) ژباړه: حیـــاء او ایمان یـو د بـل ســره ملګري دي کله چې یو له منځه لاړ شي بل هم له منځـــه ځي.

۳ -رســـول الله(ص) فرمایلي: (الحـــیاء کله خیــر).ژباړه: حیاء ټوله خیر دی.

۴ -د پورتنیو دلایلو پر اساس عمر رضی الله عنه فرمایلي دي:(مــن قــل حیاءه قل ورعــــه ومن قل ورعــه مات قلبــــه).ژباړه: د چا چې حیاء لږ شي تقوی یې کمېږي او د چاچې تقوی کمه شي، زړه یې مري.

دکتور مصطفی سباعی رحمه الله په خپل کتاب (هکذا علمتنی الحیاۀ) کې داسې لیکلي دي: (اذا همت نفسک بالمعصیۀ فذکرها بالله فان لم ترعـو فذکرها بالناس فان لم ترعو فاعلم ان قد انقلبت حمــــاراً).

ژباړه: کله چې دې زړه ګناه کول وغواړي، نو الله تعالی در یاد کـړه کــه چېرې د الله تعالی یاد د ذکر شوې ګناه څخه منع نکړې بیا خلک در یــاد کړه که چېرې د خلکو یاد هم د ذکر شوې ګناه څخه منع نکړې بیا پــه دې یوه شه چې ته د انسانیت څخه وتلی یې او خــــر ګرځیدلی یې.

۵- أبو سعید خدري (رض) وېلي دي:(کان الرسـول الله(ص) اشـد حیاء من العذراء في خدرها).ژباړه: د رسول الله صلی الله علیه وسلم حیاء تر هغې حیاناکې پېغلې څخه ډېر و چې په کور کې په پرده کې ناسته وي(خدر هغه ځانګړي ځای ته ویل کېږي چې پخوانیو عربانو کې به حیاناکې پېغلو د خپل کور په یوه کناره کې د ځان لپاره جوړاوه او هلته به د خلکو څخه پټه اوسېده) حیاء ســره کښیناسته.

۶- سلمان فارسي رضی الله عنه وېلي دي: (لأن أموت ثم أحیی ثم أموت ثم أحیی ثلاثا أحب من أن أنظر الـی عـورة أحـد او ینظر أحـد إلـی عورتي).ژباړه: که دري ځلې ژوندی او بېرته مړ شم دا مې د ډېـر خوښ دي له دې چې د بل چا عورت ته وګورم یا څوک زما عـورت ته وګوري.

راټولونکی : محمدنسیم«احمدزی»

چگونه محیط زیست سالم داشته باشیم؟

محیط زیست سالم ضامن سلامتی انسان ها بوده وباعث ایمان قوی واخلاق انسانی گردیده روح وذهنیت بشررا تقویه وتبارز میدهد.

اگر محیط زیست آلوده باشد انسان ها همیشه بیمار بوده وارتباطات اجتماعی رادربین جامعه متضررساخته وچالش های گوناگون محیط زیستی رابه وجود می آورد.ضعیف بودن محیط زیستی این حقیقت راکتمان میکند که انسان های که دراین سرزمین زندگی دارند توجه به اسلام عزیز وفرهنگ محیط زیستی ندارند وبه محیط زیست ناآشنا بوده و در این موردتمرکزصورت نگرفته که محیط زیست سالم عاری از هرگونه آلودگی باعث فرهنگ عالی و اسلامی گردیده وانسان راباسوی وحدانیت ویکتاپرستی هدایت میکند.

باید مسلمانان حفظ میراث های خود باشند درصورت که خود را بامعیارهای فرهنگ اسلامی آماده سازند تمام مشکلات انسانی مرفوع گردیده مردم درپرتومحیط زیست سالم زندگی کرده ودوگیتی سعادت مندی را نصیب خواهد شد.هرگاه دولت ومردم دارای یک پلان واحد باشند میتوانند باعث ایجاد محیط زیست سالم وعاری از هرگونه آلودگی ها گردیده وعامل پیشرفت وسلامتی جامعه شوند.درآن صورت میتوان به سوی خوشبختی حرکت کرد که فرهنگ محیط زیستی داشته باشیم.

مردم جامعه ما آن قدر ازفرهنگ محیط زیستی بی خبر اند که بلند منزل ها به پول گزاف ساخته میشود ولی باتاسف که کثافات رادرپهلوی بلند منزل ها جمع نموده بدبویی وتعفن ساحه محیط زیست راآلوده ساخته باعث امراض گوناگون میگردد.

این مشکلات حاد درصورت میتواند حل گردد که فرهنگ محیط زیستی به فرد فرد جامعه ترویج وآموزش داده شود وبدون این که یک مضمون درپوهنتون ها ومکاتب ها تدریس میشودبسنده نیست باید گام به گام وتمام حوزه های جداگانه از طرف متخصصین محیط زیستی روشن فکران،ملاامامان مساجد، روحانیون آموزش وتبلیغ شود وآگاهی عامه درمورد داده شود.

اگرهرفرد مسئولیت خودرا درقبال پاکی محیط زیست اداء نماید وبرای پاکی شهرومحیط تلاش نماید هیچگاهی محیط آلوده نخواهیم داشت.

ازآنجایکه دین مبین اسلام درمورد نظافت وپاکی رهنمود های خاصی نموده است ونظافت را جزایمان قرار داده است، پس برهر مسلمان لازمی است که درمورد نظافت وپاکی محیط واجتماع اش تلاش نمایند واین وجیبه همه ما است که فرهنگ محیط پاک وعاری ازکثافات را نهادینه سازیم ودست با دست هم دهیم تایک شهریک اجتماع منظم وپاک داشته باشیم.

ترتیب کننده امین الله (صفا)